

jeg vil sige, at jeg havde ikke ventet, at der var kommen en saadan Paragraf ind paa dette Lovforslag. Det er jo aldeles usædvanligt, naar man ser Forslaget igennem med hele dets fristående Karakter, hvorledes denne Paragraf er kommen ind. Den staar fuldstændig isoleret uden noget Sammenhæng med den øvrige Lov; det er, som om en fremmed Mand her har gjort sig gældende. Den ærede Minister bør dog vide, at i den Land gaar Folketinget næppe hen og laver Skolelove — jeg vil i alt Fald se det, før jeg tror det. Og hvorfor ikke? Fordi vi ikke ville slippe den reelle Værdi, som ligger i disse Bestemmelser om Indtillingsretten, men først og fremmest paa Grund af den dybe uheldige politiske Betydning, som det har, at fratage Befolkningen Rettigheder, den ene Gang har bundet, og som den ikke kan siges i nærværende Grad at have misbrugt. Jeg forundrede mig derfor i høj Grad over Slutningen af Ministerens Tale, hvor netop den højtærede Minister synes at gøre, hvad han advarer os imod, nemlig at slaa os for Brystet; thi den højtærede Minister antydede, at saadant skulde det være og ikke anderledes; dette skulde man dog ikke gøre paa dette Stadium af Forhandlingerne. — Hvad § 11 angaar, om Lærerlønningerne, maa jeg ligesom det ærede Medlem for Ringløbing (S. C. Christensen) være af den Mening, at de ere rigelige. Dog vil jeg ikke gaa saa vidt at sige, at de ere for rigelige — maatte ere Slutningslønningerne noget for rigelige, men maatte kunde Begyndelseslønningerne til Gengæld være noget mere rundelige. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgfreds (M. Klauén) talte i Fredags lidt haanligt om disse Lærerlønninger, han sagde, at f. Eks. Forskolelærerne ikke vil mere, end man gav en Kjøbenhavnsk Tjenestepige. Det tror jeg nu paa ingen Maade er Tilfældet, jeg tror ikke, det passer med de virkelige Forhold, men det er et underordnet Spørgsmaal. Lad os gaa ud fra, at det passer med de virkelige Forhold, saa vil jeg dog sige, at har man her inde Raad til at give en Tjenestepige saa meget, saa er man ikke saa forurettet, som man vil give det Udseende af. Men selv om man her inde i det „forurettede“ Kjøbenhavn har Raad til at give en Tjenestepige 4—600 Kr. om Aaret samt fri Bolig og Brændsel samt en lille Have, saa er det dog sikkert, at vi ude paa Landet ikke ere saadan stillede, at vi have Raad til det, vente heller ikke i en nær Fremtid at blive saa godt stillede og forlange det ikke en Gang. Jeg for mit Vedkommende vil sige, at jeg vilde være særdeles taknemmelig, hvis en af mine Døtre — med den Uddannelse, en For-

skolelærerinde behøver — kunde komme til at tjene 4 à 600 Kr. om Aaret med fri Bolig og Brændsel samt et lille Jordstykke til Urte- og Blomsterbede — og tjene dette med Væ. Der er talt en Del om Offer- og Accidensvæsen. Det er ikke noget stort Spørgsmaal, men det havde været smukkere og ønskeligere, om vi rent kunde have sluppet denne gamle uskønne Lønningsmaade. Hvad der bliver tilbage af Offer og Accidenser, naar dette Lovforslag bliver vedtaget, bliver jo kun et rent Vrøngebillede af sig selv. Jeg gad vide, hvorledes Kommunernes Statholdere ville handle under saadanne Bestemmelser. Jeg er bange for, at de ville „sætte Finger“, i Stedet for at komme med klingende Mønt. Der er fra forskellige Sider talt lønt om den Betydning, det har for Lærerne at eje eller rettere at drive en Jordlod, og skønt jeg føler mig noget tiltalt af alle disse Betragtninger, er jeg dog alligevel bange for, at de ere for teoretiske. Den praktiske Erfaring viser, at Lærerne ville af med Skoleloden for helt og holdent at kunne hengive sig til den Gerning, de have paataget sig. Det ligger i hele Tidens Udvikling, at man deler Arbejdet, at man vil samle sig om noget bestemt, noget enkelt. Der har været talt saa meget om at højne Lærerstandens — da vi for et Par Aar siden vedtog Seminarieloven, talte man ogsaa derom — men maa jeg dertil sige, at det ene Menneske kan ikke højne det andet, den ene Genstand kan ikke højne den anden. Den Handling „at højne“ kan alene udføres af Subjektet selv. Og saa vil jeg sige, at hvis der mellem Lærerne ere saadanne, som trænge til at blive højnede, skulde de højne dem over hele den snobagtige Tankegang, der hersker her i Landet, denne Lyst til at ville maale sig med andre, til for Seminaristerne at ville maale sig med Akademikerne o. s. v. De skulde, siger jeg, højne sig ud over en saadan snobagtig Tankegang og finde deres Tilfredsstillelse i at slutte sig til den Befolkning, mellem hvilken deres Gerning er lagt. — Angaaende Tilsynet skal jeg sige, at jeg aldeles ikke finder Grund til, at vi stride til en saadan Bekostning, som det vil medføre at indføre et virkeligt fagmæssigt Tilsyn med vor Folkeskole. Jeg tror, ikke vor økonomiske Tilstand for Tiden er saaledes her i Landet, at det er forsvareligt at gaa til en saa omfattende Foranstaltning. Det geistlige Tilsyn kan have sine Skavanker, men det har dog ogsaa sine gode Sider. Der er i disse Dage blevet talt og strevet saa meget om, hvad en gammel, navntung Rigsdagsmand, Digter, Præst og Skolemand, skulde have sagt angaaende Bispens og Provsters Til-